

fancimus ut modus subscriptus in hujusmodi taxationibus observetur; videlicet quod litera gratia cum clausulis confectis super Canonatu & Præbenda, & alio Beneficio Ecclesiastico cum cura vel sine cura, vacante, vel vacaturo, etiam si Dignitas, Officium, vel Personatus existat, decem Turon. Grossis & non ultra taxetur: executio verò ejusdem Literis beneficiabilibus gratiosis, puta super Prioratu aliquo, administratione & hujusmodi, ac Executoris earumdem servari debet. Si verò eisdem Literis gratiæ, & Executoris earumdem, ut supra, aliæ clausulæ non communes, vel insolite apponantur, circa taxationem clausularum hujusmodi congruè poterit sic distinguere; videlicet quod non habeatur consideratio in eisdem majoris vel minoris gratiæ ejus, quod conceditur, nec quod ipsius sint majores vel pauciores fructus, redditus & proventus, & ex hoc plus minusve taxetur; sed habeatur in taxando illa consideratio ad laborem, ut scilicet longior scriptura magis, & minus brevior æstimetur: hoc tamen circa hujusmodi clausulas apponendas addito moderamine in taxando, ut si scriptura clausulæ apponet non faciat lineam, nec ipsa clausula literæ taxationem augmentet. Si verò per se, vel saltem aliis addita clausulis faciat lineam, in quarta parte Turon. grossi taxetur: & sic pro qualibet linea hujusmodi additæ clausulæ in taxando quarta pars grossi Turon. addatur; & si quid super fuerit, & minus lineæ, illud superfluum nec taxationem immutat. Lineam autem, quæ centum & quinquaginta literas, seu viginti quinque continet dictiones, intelligi volumus in hoc casu: & ut taxatio hujusmodi (dum exempla ponuntur) quodammodo procedat, inserta illa clausula. Verum ne sub eo prætextu, &c. quæ quatuor continet lineas, uno Turon. grosso taxetur. Illa etiam clausula, Præbendam verò ac Dignitatem, quæ cum acceptatione reservat, quæ quatuor & paulo plus continet lineas, uno Turon. grosso taxetur; & in similibus clausulis additis secundum linearem numerum idem fiat. Eandem taxationem cum moderamine antedicto, quoad præfatas literas in registro nostro servari volumus, cum fuerint registrandæ. Eandem etiam taxationem quoad præfatarum literarum notas, scilicet gratiæ cum antedicto numero abbreviatores observent. De Executoris verò hujusmodi gratiarum abbreviatores ipsi, etiam clausulæ non communes, vel insolite apponantur eisdem, duos tantum recipiant Turonen. Hoc licet sic in taxatione prædictarum literarum observari velimus, in forma tamen pauperum deferri volumus pauperum, & nostram taxationem in illa, videlicet octo Turon. grossis, in forma tamen pauperum deferri volumus pauperum, qui super pauperem & egenum intelligit, verbis Prophetis edocemur. Circa taxationem autem literarum, quæ per audientiam transeunt, nihil ad præfens aliud duximus ordinandum: sed rationabilis modus observetur in illis, qui solitus est hactenus observari, maxime secundum taxationem literarum ipsarum, quæ in libro Provinciali invenitur esse conscripta. In quarum taxationibus literarum ex causis rationabilibus sustinemus, ut Turon. grossi. quando scilicet Romana curia extiterit citra montes Romanino succedat. Ceterum, ubicunque de Turonen. grossi in taxationibus præfatis fit mentio, intelligi volumus, quando curia fuerit citra montes. Si verò ultra montes, Romæ scilicet, vel in aliis locis, vel Italiae partibus curia ipsa confiterit, in taxationibus antedictis Romaninus pro Turon. ponatur. Ad hæc prædictæ nostræ adjicimus functioni, ut si forsitan (quod quandoque contingit) eveniat, videlicet quod ex culpa, negligentia, vel defectu scriptoris, vel ex ignorantia cæcitate, aut torpore desidie, vel ex occupatione, distractione, aut alia quavis occasione abbreviatoris, qui notam, ex qua litera grossa procedit, inepte formaverat, eadem grossa literis gratis fuerit rescribenda: hoc ipsi scriptori, vel illi, cujus litera hujusmodi fuerit rescribenda, non noceat, sed abbreviatori debeat imputari, in tantum, ut eidem scriptori abbreviator ipse satisfaciatur integrè, juxta taxationem ejusdem grossæ literæ rescribenda. Ceterum ut prædicta, quæ à nobis pro utilitate publica sunt instituta salubriter, eò diligentiores sui observatores inveniant, quò transgressores ipsorum majori noverint se pena percelli: statuimus, ut præfati omnes & singuli tam literarum nostrarum, quam registri nostri scriptores, quàm abbreviatores notarum ipsarum (quibus etiam abbreviatoribus specialiter ultra infra scriptas penas, quatenus prædictas taxationes observent, sub excommunicationis pena mandamus) qui contra præmissa fecerint, plus scilicet præfatas nostras beneficias literas, vel notas ipsarum, vel earumdem in dicto registro scripturas taxando, exigendo vel recipiendo pro ipsis, quàm superius sit taxatum, usque ad semeltempus officio, in quo sic deliquerint, sint eo ipso suspensi. Et si secundo deliquerint in eodem, ipso facto, eodem officio (quod quantum in ipsis fuerat, maculare conati sunt) perpetuo se privatos agnoscant. Nulli ergo liceat, &c. Datum Avinion. iv. Idus Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

Psal. 40.

DE VERBORUM SIGNIFICATIONE.

TITULUS XIV.

I. [c. an. 1321. Avinion.]

Cum Fratres Minores indumentis vilibus secundum eorum

Regulam debeant indui, de qua vilitate sit intelligendum, hoc relinquat iudicio Superiorum, præcipiens sub pena excommunicationis illis obediri; & reprehendens Fratres, qui pro arbitrio suo habitus curtos, strictos, & novitatis plenos portabant, qui transgressores Regule non dicuntur, si in hoc Superioribus obsequuntur. Superiores etiam arbitrii poterunt, an habenda sint granaria, & cellaria pro necessariis ad vitium colligendis. Tandem Fratres ipsos hortatur ad obedientiam, quam dicit paupertati & castitati esse præferendam. D. h. Et est valde notabilis Concor. c. Exiit qui feminat. eod. tit. lib. 6. & Clem. Exivi de paradiso. eod. tit.

Quorundam exigit cæca scrupulositatis ambiguum, ac ipsorum quodammodo indocta scientia (ne dixerimus quod irreligiosa horum sit vana, & in hoc superstitiosa Religio, ut dum suis mavult temerè sub conscientia velamento conceptibus, quàm Prælatorum Ordinis sui cum obedientia merito providè exhibere sententiam, Nos post Prædecessorum nostrorum, & præsertim felicis recordationis Nicolai IV. ac pie memorie Clementis V. Romanorum Pontificum, super intellectu & observantia Regule Ordinis Fratrum Minorum, declarationes salubriter editas, solidas quidem & claras, & lucidas, multaque maturitate digestas, nostras Domino favente inducias ipsorum Prædecessorum declarationibus declarationes adiungamus: sicque dies diei eruditè verbum, & nox nocti scientiam manifestet, ne perperam paucorum dicti Ordinis Fratrum, quod abicit, inciticia, recta ipsarum declarationum verba convertens in devium, illaque suis eis profecto contraria accommodans sentibus ingrata Deo, Superiorem contumax, præfato Ordini detrahens, odiosa confrastribus, unionem scandulum allatura, quicquid (ut nostra vehementer flagitat intentio) antedictis profugatis in commodis, hæc sancta Minorum Fratrum religio, ad quam jam dudum (cum minor nos gradus haberet) dilectionis & devotionis fervor incanduit, nunc verò non fuisse potest & devotionis fervor servituti jugum, ad illius Religionis gubernationem, protectionem, defensionemque interius externique propitiæ Pastoralis curæ sollicitudo nos angit, paternæ cogit providentiæ debitum, ac internæ charitatis zelus accendit; quæta pace gaudeat, sancto proficiat otio, in numero ac merito, quàm plurimum augeatur, blandique in redeuntium filiorum suæ fidei professionis ruat oscula, mactet vitulum, eorumque liberis, & sedula corruat in amplexus, profecto quom ipsius Religionis odor trahat, charitas attrahat, scientia lucidet, oratio mereatur, quæ in convalle lacrymarum, hujus scilicet mundi miseria, vel cordis contritione, & humilatione purissima ascensionem in corde suo disposuit, ut non solum in virtutem de virtute proficiat, sed in eisdem virtutibus permanens, quali quibusdam harum ad professionem tendentibus gradibus de die in diem facta se melior ascendat in altus, terrena despiciat, ac caelestia complectatur: sicque tandem divino numine collocata in patria, tanto Deum secundum hujus sanctæ ascensionis gradus cognoscat apertius, quando nunc in hujus peregrinationis angustis illos confiderit altiores: nam secundum David Prophetam eximium, dum sanctam Ecclesiam Deus fuscipit, in ejus gradibus dignoscitur. Quapropter tantis incommodis, tantisque ejusdem Ordinis excitati periculis, ac ad illa salubribus, & opportunis per ejusdem Sedis providentiam circumspicam adhibendis summovenda remediis, nostræ sollicitudinis studium convertentes ad Dei laudem, Beati Francisci præconium, ejusque præfati Ordinis pacem, consolationemque fideliem, necnon minus cauti, minusque habentibus inobediendi, vel evagandi occasionis subducendam materiam ad trepidandum ubi timor non aderat, scrupulosam caliginem detergendam, eoque suaviter deducendos, ut filios, ad ipsius Religionis gremium velut matris. Diligenti super his perscrutatione & matura deliberatione prahabitis, de Fratrum nostrorum consilio infra scriptas declarationes, commissiones, ordinationes, & præcepta, quæ inferius inferuntur, duximus adjungenda. In primis cum dicatur in Regula, quod illi, qui promiserunt obedientiam, habeant unam tunicam cum capitulo, & aliam sine capitulo, qui habere voluerint. Item quod Fratres omnes vestimentis vilibus induantur, & super prædictorum verborum sensu à præfatis prædecessoribus nostris Nicolao & Clemente declarationes, ut præmittitur, limpide emanarunt: dictulque Clemens hujus vilitatis iudicium Ministris, Custodibus, seu Guardianis Ordinis prædicti duxerit committendum, eorum super hoc conscientias onerando: nec ob hoc in quibusdam ex Fratribus antedicti Ordinis, volentibus plus sapere quam oportet sapere, novarum adinventiones ambiguitatem cessare quamplurimæ: vel non omnino; non vetustarum explicatio questionum, tam videlicet super longitudine & latitudine, quàm grossitie & subtilitate, forma & figura vestimentorum ipsorum: quin imò adeo hujusmodi adinventiones & questiones propria excreverè licentiâ, ut ex eisdem Fratribus aliqui habitus propterea curtos, strictos, inuitatos & squallidos, novitate plenos, ac dilidii non ignaros, cum à communitate Ordinis discreparent, assumerent, nec eos ad Ministrorum, Custodum, Guardianorum eorumdem mandatum requisiti deponerent, nec alios prout ejusdem Ordinis communitas

Psal. 18.

Vide I. Si vero. S. de erro. in 7. fallentia. ff. sol. mat. ff. l. 2. C. de noxali act. Bar. l. omnes. 6. q. principatus. ff. de just. ff. jur. Panor. c. solita. i. eod. de maioribus. ff. obed. Font.

Vide hic quæ ego notavi in c. flautina. ff. de iur. jur. super gl. veliquat. de resp. lib. 6. Font.

Nota hic expressum, quod cum competit cognoscere de his quæ consequenter accedunt, competit etiam cognoscere de his quæ consequenter accedunt. Vide glo. fin. inf. eod. in Extrav. Ad Conditionem. Font.

munitas deferebat habitus, juxta eorumdem Ministrorum, Custodum, & Guardianorum arbitrium ducentes refumendos, dicentes in hoc eorumdem Prælatorum suorum non parendum fore arbitrio: cum & suum sic despectum regularem & cruciformem assererent: ceterorum verò superfluum habitum, irregulariterque conferent: Nec huic eorum opinionum præfati Clementis declarationem sepius repetitam obesse. Nam licet Ministris, Custodibus & Guardianis præfatis vestium vilitatis detur in illa iudicium, tamen inibi consequenter adjungitur: ita tamen, quod vilitatem in vestibus servent, præsertim cum & in declaratione prædicti Nicolai dicatur, quod semper in eisdem Fratribus & eorum actibus paupertas sancta reliceat, prout ipsis eis eorum regula inventur indicta; ac Constitutionibus ejusdem Ordinis generalibus caveatur, ut asserunt, quod in omnibus que ad habitum Fratrum spectant, reliquat semper asperitas, vilitas, & paupertas; unde cum nec paupertatis, vel vilitatis oblate per Ministris, Custodes & Guardianos vestes existerent, nec ipsorum Superiorum Ordinis sui in deponendo vestes quas gererent, nec in reassumendo, quas darent, sequi iudicium ullatenus tenebantur: Generali Ministro, & ceteris Fratribus, qui pro Communitate ejusdem Ordinis aderant, suis rationibus (quas, brevitate causa, omittimus) contrarium asserentibus ex adverso; prout hæc & alia hincinde coram nobis & eisdem Fratribus nostris scripto lecta, verboque fuere propolita, ac etiam coram aliquibus ex Fratribus nostris prædictis super hoc deputatis à nobis, fuerit per aliquos ex Fratribus dicti Ordinis, qui in prædictis Communitatibus adversabantur eisdem, fuerint pluries repetita. Quocirca nos seriofius rationibus prædictis auditis & aliis, illisque plenius intellectis, volentes perpetuum futurum finem dare negotio, de prædictorum Fratrum nostrorum consilio, declaramus, & dicimus, quod quum (sicut prætaxatur) dicatur in Regula, quod Fratres omnes vestimentis vilibus induantur; & cum vilitatem hujusmodi vestium, tam habitus, quàm interiorum tunicarum illam præfatis Clemens intelligi debere decreverit, quæ secundum consuetudinem vel conditionem patriæ debeat, quantum ad colorem panis, & pretium, vilitas merito reputari; atque consequenter hujus vilitatis iudicium Ministris, Custodibus, seu Guardianis prædictis (ipsorum super hoc conscientias onerando) duxerit committendum; prout in eisdem Clementis literis super hoc confectis plenius continetur, in eorumdem Ministrorum, Custodum seu Guardianorum eodem modo iudicio est relictum. Nôque nihilominus præfatorum Ministrorum, Custodum & Guardianorum iudicio, præsentium auctoritate committimus determinare videlicet, arbitrari atque præcipere: quæ longitudinis & latitudinis, grossitie & subtilitatis, forme sue figuræ atque similitudinem esse debeant, tam habitus, ipsorumque caputia, quàm interiores tunicæ, quibus Fratres omnes hujusmodi vestimentis induantur; ac insuper quæ quantæque vilitatis indui eos ipsis vestimentis oporteat; & an in vestimentis hujusmodi secundum Regulam & declarationes eorumdem Prædecessorum nostrorum, & præfatis Ordinis Constitutionibus, reliceat asperitas, vilitatem, & paupertas: utrumque quantum ad colorem, vilitatem, pauperatem quoque, ac cetera accidentia supra dicta, Fratres vestimentis induantur, ut debent: super quibus eorumdem Ministrorum, Custodum, & Guardianorum conscientias oneramus: statuentes & districtè præcipiendo mandantes, quod in prædictis & his similibus eorum arbitrium, determinationem sive iudicium, Generalis quidem in totius Ordinis, Provincialium verò in Provincialium Ministrorum ac Custodum, & Guardianorum administrationibus, custodis ac guardianis, sive consimilibus Ordinis memorati commissis eisdem, Fratres omnes & singuli sequi omnimodè, illisque parere per omnia teneantur. Ac insuper quod illorum sequendo arbitrium, determinationem sive iudicium, illisque parendo, nec sint, nec dici possint vel debeant; nec ipsi seipsos autument suæ Regule vel Constitutionum sui Ordinis transgressores, maxime cum nec expressè vel determinatè in prædicta Fratrum Minorum dicatur Regula vel declarationibus antè dictis, quantæ longitudinis, quantæ latitudinis, quantæ grossitie vel subtilitatis, qualis forme, qualisve figuræ hujusmodi debeant esse vestes, sicut nec qualis quantæque vilitatis eas esse oporteat, exprimitur in eadem: sicque quodammodo eadem urgente necessitate, æquitate non impari, vero sensu, veroque id Regule suadentibus intellectu, ejusdem Clementis inhaerentes vestigiis præfatorum Ministrorum, Custodum, & Guardianorum in prædictis horumque similibus fore iudicium, declarare compellimur, illaque eis, ut prædicatur, committere invitamur. Non enim particularium omnium certa potest dari scientia, neque eorum (cum ininita sint) contingit fieri disciplinam: non ars, non regula circumstantias singulas, accidentiaque cuncta complectitur: habent in illis minores majoribus obsequi, illisque intendere, non in certis solum, verum etiam in dubis: & in certis præfatis artibus, quibus obediunt, præfatis Regulis singulis, quibus obtemperant disciplinis, ut illarum finis egregius debitis obsequentium ministris sublequatur. Sic iudicium cuncta rimatur & discutit, leges casibus applicat, Canonum decreta Tecerit: sic morbis aggravatus Medicum, sic virtus constans in medio sapientem, prudentemque docet; ne si quique regatur, ut appetit, confestim corruat, ut non quarit; neque taliter conviventibus

Pars II.

non ordo, sed horror inhabitet; adit (quod abicit) discordia, religans religio replegetur: sententia namque variantur; ut capita, & crescit in solidis opinionibus phantasia. Eodem modo, eisdemque quodammodo rationibus invitati, cum præfatorum Ministrorum vel Custodum sub certa forma; simul scilicet & separatim in suis administrationibus & custodiis, cum 3 Guardianis & duorum de Conventu loci Discretorum, Sacerdotum, & antiquorum in Ordine Fratrum consilio & assensu præfatus Clemens iudicium duxerit relinquendum, an sit multum credibile ex jam expertis, quod Fratres ipsi absque granariis & cellariis non possint vitæ necessaria invenire: quo casu granaria & cellaria, congregationes & conservaciones hujusmodi eis ipse concessit, prout in prædictis ejusdem Clementis literis plenius continetur. Nos, de prædictorum Fratrum nostrorum consilio eorumdem Ministrorum & Custodum sub eadem forma iudicio, præsentium auctoritate committimus determinare videlicet, arbitrari atque præcipere eo casu qualiter, ubi, & quando, & quoties granum, panem & vinum pro vitæ Fratrum necessariis, Fratres ipsi querere debeant, conservare sive reponere, etiam si reponenda sint in prædictis granariis & cellariis conservanda: statuentes & districtè præcipiendo mandantes, quod in prædictis & his similibus eorumdem arbitrium, determinationem sive iudicium, Generalis quidem in totius, Provincialium verò in Provincialium, Ministrorum ac Custodum simul & separatim administrationibus & custodiis Ordinis memorati commissis eisdem, cum Guardiani tamen, ut supra prædicatur, & duorum de Conventu, loci Discretorum Sacerdotum, & antiquorum in Ordine Fratrum consilio & assensu, Fratres omnes & singuli obsequi omnimodè, illisque parere per omnia teneantur. Ac insuper quod illorum sequendo arbitrium, determinationem sive iudicium, illisque parendo, nec dici possint vel debeant, neque ipsi seipsos autument suæ Regule, vel Constitutionum sui Ordinis transgressores. Ideoque omnes & singulos Fratres antedicti Ordinis Minorum, qui strictos, curtos & difformes habitus ab ipsis Generalis Ministris, & aliorum de dicta Communitate habitum, coram nobis, & Fratribus nostris, & aliis in Romana curia detulerunt, vel deserunt, monemus & hortamur in Domino; eis nihilominus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pena, per Apostolica scripta mandantes, quatenus ad mandatum ipsius Generalis deponant quos deserunt habitus, & aliis juxta ejusdem Generalis arbitrium, determinationem sive iudicium (ut supra prædicatur) induantur. Ipsique Generali in omnibus istis & aliis, & per omnia, secundum Beati Francisci Regulam, & prædictas Prædecessorum nostrorum declarationes, concessiones, & commissiones in ipsis declarationibus comprehensas, & nostras contentas in præsentibus, humiliter obediunt, pareant & intendant; non obstantibus quibuscunque privilegiis, indulgentiis, literis, libertatibus, immunitatibus vel exemptionibus, eis, vel alicui ipsorum à præfato Clemente concessis, vel appellationibus ab eis, vel ipsorum aliquo, ad Sedem Apostolicam interjectis, quæ (in quantum possent derogare præsentibus) viribus vacuumus. Religio namque perimitur, si a meritoria Subditi obedientia subtrahantur: magna quidem paupertas, sed major integritas, bonum est obedientia maximum, si custodiatur illa: nam prima rebus, secunda carni, tertia vero menti dominatur & animo, quos velut effrenes & liberos ditioni alterius humilis iugo propriæ voluntatis astringit. Ad hæc itaque Fratres prædicti non inviti, sed sponte redeant, hanc velint & appetant, hanc magnis desideris concupiscant, illudque votis Cantorum ingement: Ofculetur me ofculo oris sui, charitatis utique & dilectionis Religionis hujus obedientia sancta purificans: nam meliora sunt ubera tua, præceptorum siquidem & consiliorum quadam nutritiva pocula, vino, unguentis optimis, scilicet bonæ famæ fragrantia suavitate odorem. Nec formidat hi ad obedientiam Ordinis, Deo auctore, dum redeunt: nam Prælatos suos (ut firmiter speramus, eisque injungimus) sibi benignos & mites invenient, ceteros dulces atque palpabiles, cum sint & esse debeant omnes & singuli Fratres in Christo, & clamitent; Quis mihi det te fratrem meum communi, scilicet Patre Beato Francisco congenitum, fugentem ubera matris meæ, Religionis utique & professionis ejus velut matris contemplationis & electionis suavia & dulcia pocula, ut inveniam te foris ab ejusdem observantiis quodammodo disparem, & deofculer blandè, videlicet intra charitatis viscera te complexus: & jam me, imò & te nemo despiciat: profecto quos foris postos multi ac sic divitos, & desides foras despexerant, intrus putâ intra dilectionis internæ præcordia, & conformis observantia claustra repositos, jam nemo despiciat: sed suscipiet eosdem dulcedine quicquid dignè laudibus efferet, & susceptos. Nulli ergo, &c.

II. [c. an. 1321. Avinion.]

Præmissis qualiter glossantes Decretalem, Exiit qui feminat. eod. tit. libro vi. excommunicationem ipso facto, non obstantibus quibuscunque privilegiis, incurrit; illam excommunicationem usque ad Sedem Apostolicam beneficiarum suspendit. Et per istam suspensionem contra Fratres Minores obloquendi non intendit tribuere occasionem.

Quia nonnunquam, quod conjectura profuturum credidit, sublequens experientia nocivum ostendit: non debet

Vide Bart. in l. 1. §. Si plures. ff. de iustitio. Joan. And. & post eum Alber. in re. Nullus ex consilio. de reg. jur. lib. 6. & de materia hujus text. est glo. polita in Clem. Exivi. §. Rursus.

Cont. 1.

C c c.